

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Filozofická fakulta

Ústav věd o umění a kultuře

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce a studijní obor: Jana Faschingbauerová, Estetika

Název práce: Estetika každodennosti a filozofie umění Johna Deweyho

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Dadejík, Ph.D.

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Bakalářská práce Jany Faschingbauerová má velmi zajímavé a aktuální téma. Věnuje se, přesněji řečeno měla by se věnovat, jak napovídá název, v současnosti velmi diskutované problematice estetiky každodennosti s ohledem na filozofii umění a estetiku Johna Deweyho. Jak známo, Dewey zdůrazňoval potřebu obnovit námi všemi předpokládanou kontinuitu mezi životem a uměním, upozaděnou tehdejší (a nakonec stále ještě současnou) přílišnou akcentací uměleckého estetika (tomto ohledu je na místě připomenout obdobný, byť méně diskutovaný rys strukturalistické estetiky Jana Mukařovského).

Pokud jde o text bakalářské práce, než přistoupím ke shrnutí a hodnocení, rád bych předeslal několik důležitých momentů. Práce byla odevzdána bez konzultací – pravděpodobně z důvodu nedostatku času – a na její kvalitě je tato skutečnost od první stránky vidět. Nicméně, text zároveň vykazuje autentický zájem o téma a ponor do diskutovaných problémů a koncepcí. Místy lze zaznamenat velmi dobré nápady, poznámky a postřehy. O to větší škoda, že text nevznikl na základě vzájemné spolupráce mezi školitelem a autorkou a byl odevzdán ve spěchu a ve velmi nedotažené podobě. Aby zmíněné kladné stránky práce nebyly zcela zastíněny jejími nedostatky (předpokládám, že jim bude také věnovat svou pozornost oponent), shrnu nejprve po částech a podrobně celý text práce a na závěr se vyslovím k vzájemnému poměru kladných a záporných aspektů a navrhu hodnocení.

Samotný úvod bakalářské práce je příliš krátký, příliš popisný a trpí řadou nedostatků. Adekvátní úvod by čtenáři vysvětlil důvod, motivaci, na jejichž základě text vznikl a nabídl mu určitou mapu pro následnou orientaci v textu. Představil by hlavní zápletku, ale i její řešení a předložil by strukturovaný plán postupu práce. Takový úvod práci schází a čtenář musí tedy vnitřní soudržnost práce sám hledat, nemůže ji pouze ověřovat, a je nucen domýšlet a hledat vnitřní kostru práce v míře, jaká je pro tento obor rozpravy, a především žánr bakalářské práce nevhodná. Na druhé straně nelze říci, že by práce byla zcela nesouvislým a nespojitým sledem mimoběžných výpisků z četby. Pokud je čtenář přívětivý, může sledovat postupně se

rozzrůstající myšlenkovou linii, ohledávající s podporou jedné ze základních monografií americké filozofky japonského původu Yuriko Saito, bohatství estetických aspektů, které se vážou ke každodennímu životu.

Druhá kapitola, přesněji řečeno velmi dlouhý úvodní odstavec, je věnován pojetí zkušenosti, které rozvinul ve svých dílech, především v knize *Umění jako zkušenost* (1934), americký filozof John Dewey. Text vykazuje (stejně jako na jiných místech) mnoho formálních nedostatků, nevhodné členění do odstavců, absenci důkladného představení jednotlivých pojmů, a dále postrádá formální náležitosti jako překládání názvů a citací. Nicméně, autorka vystihuje Deweyho pojetí poměrně efektivně, do hloubky a bez velkých zkraslení. Pokud by práci předcházelo představení záměru a cíle a jednotlivých kroků a potom byl do tohoto vznikajícího kontextu deweyovský odstavec zasazen, mohla posléze vzniknout velmi dobrá práce. Musela by však být, stejně jako celá práce, konzultována se školitelem.

Následuje hlavní, převážná část práce, která spočívá ve volném přehledu úvah a myšlenek Yuriko Saito, resp. její knihy *Každodenní estetika* z roku 2007. Autorka nepředkládá ucelené, souhrnné resumé koncepce Saito, ale sleduje její výklad a volně jej doplňuje svými postřehy a asociacemi. Opět lze zmínit dvě strany tohoto pro bakalářskou práci nevhodného postupu. Autorka ve své práci komentovanou teorii používá jako pomocné lano, kterého se drží a tam, kde ji napadne rozšiřující souvislost, tam ji zmíní, dále nerozvádí a pokračuje dále. Teorie Yuriko Saito je představována na základě pouze jedné monografie (ačkoli Saito vydala na toto téma celou řadu relevantních titulů), její teorie není komparována s žádnými alternativami a titulu bakalářské práce je činěno zadost pouze občasnými, velmi strohými odkazy k myšlenkám Johna Deweyho. Text je po formální stránce sérií krátkých poznámek k tématu a schází mu tedy formálně podoba „teze“, schází mu tvar, struktura, jednoznačná argumentace (o hraničním množství překlepů nemluvě). Dalo by se říci, že po formální stránce by se na tomto textu dalo vyučovat, jak se bakalářská práce psát nemá.

Na straně druhé nelze říci, že by se autorka bakalářské práce na souhrnném argumentu obsaženém v díle Yuriko Saito nepodílela. Její volné shrnutí nevykazuje zásadní selhání, komentovanému textu rozumí a její komentáře a rozvíjející poznámky jsou povětšinou zajímavé a obohacující. Autorka zjevně čerpá ze své bohaté zkušenosti s alternativními formami vzdělávání a ze zájmu o environmentální myšlení a udržitelný rozvoj. Pokud by byl resumující částem dodán tvar, bylo by možné tyto rozvíjející poznámky strukturovaně rozvést a mohla vzniknout velmi zajímavá a přínosná bakalářská práce. V tomto stavu se jedná o místy slibný přípravný materiál, se kterým by chtělo ještě provést náležité koncepční, kompoziční úpravy.

Jak už to ale bohužel bývá, od půlky práce se text stále více fragmentarizuje, ačkoli jistou soudržnost vykazují pasáže o morálně-estetickém vztahu k věcem, tedy o jisté podobě esteticky založeného respektu vůči našemu běžnému, každodennímu okolí. Přestože i tato část by vyžadovala revizi, vysvítá z ní poměrně soudržný argument. Autorka by mohla, v případě obhajoby, tento argument souhrnně a koherentně prezentovat.

Nakonec a do jisté míry překvapivě se jeví jako jedna z nejlepších částí práce sice krátký a stručný, ale velmi povedeně formulovaný závěr. Nalezneme zde velmi výstižné shrnutí zkoumané problematiky, které si dovolím ocitovat:

Zatímco Dewey popisuje systém lidského zakoušení a života, jehož vyvrcholením je umělecké dílo, které může mít nejspíše jakoukoli formu, možná například formu života, splňuje-li aspekty prožité a transformované zkušenosti, na základě propojení minulosti, současnosti a budoucnosti s důrazem na momentální dynamické situované já, zaměřuje se profesorka Saito

na každodenní zkušenost a svou pozornost směřuje k estetickému v jeho základech, které spojuje, stejně jako Dewey, se základy lidského života. Její kniha se vyznačuje vírou v možné zlepšení směřování lidstva a v návaznosti na jeho činy i přírody, zdůrazňuje ale přitom významnou a důležitou sílu a roli estetického v lidském jednání a zkoumá možné vedení moderní estetiky, například zelené estetiky, v životě člověka. (54)

Pokud bych nejdříve viděl samotný tento závěr, představil bych si práci vysoké kvality. Po přečtení tohoto odstavce by se dal očekávat inspirativní text, jehož je úryvek vyústěním, což naznačuje nevyužitý potenciál, který uvedené věty mají. Bohužel takový text nevznikl, a to především z formálních a kompozičních důvodů, na které jsem opakovaně poukazoval výše. Text se do značné míry odchyluje od zadání i názvu a vykazuje spoustu formálních nedostatků (od matoucího odkazování ke zdrojům až po absenci abecedního řazení titulů v seznamu literatury). Široký rozsah dostupné odborné literatury je využit minimálně, byť ty prameny, které využity jsou, nejsou využity zcela špatně. Na druhé straně práce vykazuje autentický zájem, poměrně hluboké porozumění zkoumaným problémům a zajímavé odkazy k vlastní zkušenosti popisovaných jevů. Jelikož v práci nalezneme i tyto pozitivní aspekty, ponechávám na posouzení při obhajobě, zda se autorce podaří představit implicitní kvality práce ve strukturované a ucelené podobě.

Bakalářskou práci tedy po důkladném zvážení doporučuji k obhajobě a pokud tak učiní i oponent a autorka se s jeho námitkami a celou obhajobou vyrovná odpovídajícím způsobem, navrhuji hodnotit práci stupněm **dobře**.

Navrhovaná klasifikace:

Dobře

.....
podpis vedoucího práce

V Hrazené Lhotě dne 17. 1. 2021

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------